

Una Itàlia poc convençuda torna a les urnes

EFE

L'ex-primer ministre Silvio Berlusconi, líder del Poble de la Libertat, la coalició de dretes, saluda els assistents al congrés d'aquesta formació, fet a Roma el 23 de febrer passat, abans de començar la campanya electoral.

Els italians tornaran a escollir primer ministre els dies 13 i 14 d'abril. La gran coalició de tretze partits que havia permès a Romano Prodi de formar govern no ha estat capaç d'aguantar més de vint mesos sense tirar-se els plats pel cap, com sol passar a Itàlia. Les perspectives de millora, tanmateix, són més aviat escasses.

En tota la història d'Itàlia, només un govern, encapçalat per Silvio Berlusconi, ha estat capaç d'esgotar una legislatura sencera. Els italians són molt conscients que les coses no van bé: saben que hi ha un context internacional de recessió econòmica, saben molt bé que el producte interior brut (PIB) de l'estat espanyol ha superat l'italià i estan preocupats perquè mentre passa tot això el país viu sense govern efectiu. I la cosa pitjor de totes: amb molt poques perspec-

tives de canvi. La majoria dels polítics que s'han ofert a dirigir el país es venen mateixos com els garants del canvi. Però, en realitat, hi ha molt poques novetats.

Ara per ara, el més ben situat segons les enquestes és l'ex-primer ministre Silvio Berlusconi, el líder del centre-dreta. La seva coalició presenta poques novetats. La més significativa és que el partit més centrista que fins ara donava suport a Berlusconi, la Unió de Demòcrates Cristians i de Centre (UDC) l'ha deixat plantat. De manera que el centre-dreta és, aquesta vegada, més dreta que centre. L'aliat més important de Berlusconi és el postfeixista Gianfranco Fini, líder d'Aliança Nacional. El segon aliat de pes és la Lliga del Nord, un partit que reclama la independència de l'anomenada Padània i que culpa el sud de la majoria dels problemes del país. Tots junts formen el Poble de la Llibertat i són els que tenen més números de dirigir Itàlia a partir de l'abril.

En aquest sentit, tal com ha fet aquests darrers 14 anys, el milanès Silvio Berlusconi assegura que cal votar-lo a ell perquè si ha estat capaç de fer tants diners com a empresari, què no serà capaç com a president per Itàlia? Entre les principals idees del seu programa, hi ha el tradicional discurs de la dreta: un govern fort, liberalisme econòmic, menys immigració, més policia i menys impostos. Guanyi o no, Berlusconi ha assegurat que és la darrera vegada que es presenta a les eleccions.

El candidat de la diversitat. El segon aspirant quant a intenció de vot és el líder de la coalició de centre-esquerra, Walter Veltroni, de 52 anys. Segons les enquestes, és a una desena de punts de Berlusconi però, a poc a poc, es va recuperant. Veltroni vol representar el canvi, la modernitat, el diàleg amb l'adversari, el que té gent més diversa a la seva llista (empresaris, sindicalistes, ultracatòlics, ateus...) i el més internacionalista. S'emmiralla en el candidat demòcrata Barack Obama i en el president espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero. Segons els analistes, la seva força està en la imatge del canvi; és a dir, Veltroni guanyarà si convenç els electors que farà una política diferent de la que s'ha fet fins ara.

Això no obstant, Veltroni, el relleu de Romano Prodi, tampoc no és nou

Una llei electoral que complica la governabilitat

Per si no fos tot plegat prou pessimista, guanyi qui guanyi les eleccions de l'abril haurà de canviar l'actual llei electoral abans d'un any. Aquesta llei, aprovada durant l'últim govern de Silvio Berlusconi, dona molta força als partits petits i obliga les grans formacions a unir-se en coalicions. El darrer govern de Romano Prodi tenia tretze partits i va perdre la majoria quan una formació que només havia obtingut 500.000 vots a tot Itàlia va decidir de deixar-lo sol. Com és lògic, l'entesa de les grans coalicions (sigui de centre-dreta o de centre-esquerra) ajuda a guanyar, però després fa molt difícil de governar. El més probable és que algun partit l'acabi abandonant i s'hagi de tornar a votar. A més, Itàlia té un sistema bicameral i si el govern perd una sola votació en una de les dues cambres (Congrés o Senat) cal tornar a votar. Romano Prodi, durant els vint mesos de govern, volia modificar aquesta llei per donar una mica més de poder al govern i va provar de buscar un acord entre les forces polítiques. Però no hi va reeixir. La societat civil també es va mobilitzar i va aconseguir prou signatures per a forçar el govern a convocar un referèndum a fi de modificar la llei electoral. Però abans no es pogués fer el referèndum, va caure el govern de Prodi i es va haver d'ajornar. Segons la llei, si el nou govern que surti de les eleccions de l'abril no canvia la llei en el termini d'un any, haurà de convocar el referèndum, que no agrada gaire a la classe política, especialment al centre-dreta. De manera que, sigui per referèndum popular o per acord parlamentari, la llei electoral es canviarà en el termini d'un any. El dubte és què passarà després. Segons alguns analistes, la cosa més normal seria tornar a convocar eleccions, perquè el govern que canvia la llei reconeix que ha aconseguit el poder amb un sistema electoral que no era vàlid. És a dir, que Itàlia no tan sols és conscient que viu sense govern en un moment de recessió econòmica important, sinó que, a més, sap que, possiblement, els encarregats de dirigir el país a partir de l'abril només duraran un any. I llavors, caldrà tornar a començar.

del tot. Fins ara era, ni més ni menys, l'alcalde de Roma. Va saltar a la política d'àmbit estatal a final de l'any passat, durant la fusió dels principals partits de centre-esquerra (la Margarida i els Demòcrates d'Esquerra). Els primers provenen del catolicisme i els segons són ex-comunistes. La fusió d'aquests partits pretén encaminar Itàlia cap a un sistema més bipolar, amb menys formacions polítiques, imitant una mica els Estats Units d'Amèrica o Espanya. De la fusió dels dos partits va sorgir el Partit Demòcrata, que és el nom amb què el centre-esquerra es presenta a aquestes eleccions. Però si Berlusconi s'havia allunyat del centre per anar cap a la dreta, Veltroni ha fet el contrari: ha abandonat això que a Itàlia s'anomena esquerra radical (els partits comunistes) i s'ha acostat al centre. D'entrada, Veltroni va anunciar que la seva formació es presentaria sola a les eleccions, sense

fer una gran coalició. La jugada era bona. Veltroni defensava que després de les anteriors experiències polítiques, en què els governs queien amb facilitat perquè es trencava l'aliança, era l'hora de fer un sol partit fort. Un únic partit que no hagués de convèncer una desena de formacions abans d'aprovar qualsevol llei, com li ha passat a Prodi. Però la paraula no va durar gaire. Pocs dies més tard, el Partit Demòcrata de Walter Veltroni va anunciar que es presentaria amb el partit Itàlia dels Valors (IdV). Aquesta formació és liderada per Antonio Di Pietro, un dels jutges que va encapçalar l'operació Mans Netes dels anys 90 que tan mal va fer als polítics de l'època. El principal punt del partit de Di Pietro és no incloure ningú a la llista que hagi estat condemnat per corrupció. Inicialment, Veltroni va estar-hi d'acord però a l'hora de confeccionar les llistes, l'acord no s'ha completat.

El líder del Partit Demòcrata italià, Walter Veltroni, s'adreça a la militància durant una assemblea del seu partit, a Roma, el 16 de febrer passat, per presentar el seu programa electoral per a les eleccions del 13 i 14 d'abril.

A continuació, el Partit Demòcrata va convèncer també al Partit Radical (PR) perquè s'afegís a l'aliança. Després de diverses tensions (amb una vaga de set inclosa de part d'un polític) la formació radical d'Emma Bonino va accedir a fer pinya amb Veltroni i Di Pietro. De manera que, al final, són tres i no un. Un dels cavalls de batalla del PR és la laïcitat, una posició poc majoritària entre les formacions polítiques italianes, en què els catòlics són tant a la dreta, com al centre, com a l'esquerra. A part d'aquestes dues formacions, Veltroni ha inclòs més personalitats polítiques molt significatives a la seva llista: un militar, una dona de l'Opus Dei, un dels responsables de l'antimàfia de Sicília o portaveus de les associacions de gais i lesbianes, entre més. Tot per aconseguir el màxim nombre de vots i capgirar les enquestes. Veltroni també ha inclòs a les llistes persones que fins ara no havien participat en política,

en un intent d'apropar-se a la societat civil, que ja està una mica farta de sentir sempre la mateixa música.

El representant de l'antipolítica. A part del centre-dreta i el centre-esquerra, hi ha un tercer candidat amb molta força: l'abstenció. El cansament de la població italiana, farta d'anar a les urnes i que no canviï mai res, pot derivar també en una alta abstenció. Durant els vint mesos de govern de Romano Prodi, l'abstenció, que a Itàlia anomenen *l'antipolítica*, ha anat agafant força. El màxim exponent d'aquest moviment crític ha estat l'humorista Beppe Grillo. Gràcies al seu blog (el més visitat del país), Grillo ha mobilitzat milers i milers de persones i ha organitzat mítings multitudinaris al nord d'Itàlia i al sud. El seu objectiu és incloure tres punts a la constitució italiana: que un ciutadà que hagi estat condemnat amb una sentència en ferm no pugui ser

escollit al parlament; limitar els càrrecs dels polítics a dues legislatures i que siguin escollits directament pels ciutadans i no pas proposats pels partits polítics i després votats. Grillo ha animat els ciutadans perquè creïn llistes cíviques i es presentin ells mateixos a les eleccions. El fenomen de l'antipolítica també s'ha alimentat molt del llibre *La Casta*, publicat pels dos periodistes italians Sergio Rizzo i Gian Antonio Stella. Aquest llibre, que gairebé cada mes és el més venut a tot Itàlia, explica com la classe política s'ha convertit en *intocable* i enumera els seus privilegis i les seves actituds, citant les fonts i donant dades concretes. El llibre ha posat al descobert, per exemple, que Itàlia és el país d'Europa amb més cotxes oficials i que la política hi té un cost altíssim.

Jordi Mumbrú
Roma